

Kodu ve Adı:	İDE2101 Dilbilime Giriş					
Birimi:	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı					
Ayrıntısı:	Dönemi:	2025-2026 GÜZ	Statüsü:	Seçmeli	Sınıfı:	2
	Kredisi:	3	AKTS:	4	Dili:	İngilizce

DERS SORUMLUSU	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	Doç. Dr. Seçil TÜMEN AKYILDIZ
Telefon:	04242370000/3737
E-posta:	stakyildiz@firat.edu.tr
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	Randevu yoluyla görüşme

DERS YARDIMCISI	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	
Telefon:	
E-posta:	
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	

Ders Haftalık Programı:	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
			13.15-16.00			

İşleniş Yeri:	YY: X	UE:
---------------	-------	-----

Amacı:	Bu derste, uygulamalı dilbilimin genel çerçevesi çizilir ve ilgili alanın temel kavramları ve literatürü tanıtılır. Dil kuramlarının birinci ve ikinci dil edinimi ve dilin sosyal bağlamda kullanımı konularına uygulanması üzerinde durulmaktadır. Öğrenciler, dilin doğasının tanımı ve analizi, dilin eğitimde kullanımı, nasıl öğrenildiği, öğretildiği ve değerlendirildiği gibi konularda temel düzeyde bilgilendirilir. Uygulamalı Dilbilim I aynı zamanda öğrencilere dilbilimsel çalışmalarda kullanılacak yöntemlerin ve çalışma planlarının geliştirilmesinde rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.
--------	--

Materyali:	Brown, D. H. (2000). Principles of language learning and teaching (4th ed.). New York: Longman
------------	--

Öğrenci Sorumluluğu:	Bu ders sınıf içi tartışmalar şeklinde yürütüleceğinden, öğrencilerden sadece ders kitapları ve makalelerle düzenli ve zamanında derslere gelmeleri değil, ilgili belgeleri de önceden okumaları beklenmektedir. Sınıf dili İngilizce'dir ve başka dillerin kullanılmasına izin verilmeyecektir. Belirtilen son tarihten sonra ders etkinliği, ödev, dönem çalışması vb. ödevler kabul edilmeyecektir.
----------------------	--

Önkoşullar, Eşkoşullar:	Bu ders kapsamında herhangi bir önkoşul bulunmamaktadır.
-------------------------	--

Haftalık Ders Planı (Konular)	Hafta	Konu	Yöntem	
	1	Dersin amacı, kapsamı, değerlendirme ölçütleri, kaynakların tanıtımı	YY	
	2	Dilin Kökenleri I Dilin ortaya çıkışına ilişkin temel görüşler; ilahi köken, doğal sesler ve sosyal etkileşim kuramları	YY	
	3	Dilin Kökenleri II Jest kuramı, fiziksel uyum kuramı, insan evrimi ve dilin gelişimine ilişkin güncel yaklaşımlar	YY	
	4	Yazının Gelişimi Piktogramlar, ideogramlar, logografik sistemler, alfabelerin ortaya çıkışı ve yazının tarihsel gelişimi	YY	
	5	Dilin Özellikleri Tasarımsallık (design features), yer değiştirme (displacement), üretkenlik (productivity), kültürel aktarım ve diğer temel özellikler	YY	
	6	Hayvan Dili ve İnsan Dili İnsan dili ile hayvan iletişim sistemlerinin karşılaştırılması; iletişim ve dil arasındaki farklar	YY	
	7	Dilin Sesleri I Fonetik bilimine giriş; konuşma organları, ünlü ve ünsüz seslerin üretimi, IPA sistemi	YY	
	8	Dilin Sesleri II İngilizcedeki seslerin sınıflandırılması, artikülasyon özellikleri	YY	
	9	Genel Tekrar Ara Sınav	YY	
	10	Dilin Ses Kalıpları Fonoloji, fonem, allofon, minimal çiftler, hece yapısı ve fonolojik süreçler	YY	
	11	Sözcükler ve Sözcük Yapımı Morfeim kavramı, sözcük oluşturma süreçleri, türetme, birleşme, ödünçleme ve diğer sözcük yapım yolları	YY	
	12	Biçimbilim Serbest ve bağlı morfeimler, çekim ve türetim ekleri, morfolojik çözümleme		
	13	Sözcük Öbekleri ve Cümleler: Dilbilgisi Sözcük türleri, öbek yapıları ve temel dilbilgisel ilişkiler	YY	
	14	Tümcebilim I Tümce yapısı, yapısal çözümleme, ağaç diyagramları ve kurucu öğeler	YY	
	15	Derin yapı-yüzey yapı ilişkileri, dönüşümsel süreçler	YY	
		16	Dönem sonu genel değerlendirmesi	YY
	17	Final Sınavı	YY	
Ölçme ve	Metot		Sayı	Ağırlık

Değerlendirme	Ara Sınav	Vize	X	1	%40
		Derslere aktif Katılım		1	%10
	Genel Sınav	Final	X	1	%50
Ders Kazanımları	1	Dilin kökeni, gelişimi ve insan yaşamındaki işlevine ilişkin temel kuramları ve yaklaşımları açıklayabilir.			
	2	Yazının tarihsel gelişim sürecini ve farklı yazı sistemlerinin temel özelliklerini karşılaştırabilir ve değerlendirebilir.			
	3	İnsan dilini diğer iletişim sistemlerinden ayıran temel özellikleri tanımlayabilir ve hayvan iletişim sistemleriyle karşılaştırabilir.			
	4	Uluslararası Fonetik Alfabe (IPA) kullanarak İngilizcedeki temel sesleri tanımlayabilir, sınıflandırabilir ve çözümleyebilir.			
	5	Fonoloji alanına ilişkin temel kavramları (fonem, allofon, minimal çiftler, hece yapısı ve fonolojik süreçler) açıklayabilir ve örnekler üzerinde uygulayabilir.			
	6	Morfolojik yapıların temel özelliklerini açıklayabilir; sözcük yapım süreçlerini, morfem türlerini ve biçimbilimsel çözümlemeleri gerçekleştirebilir.			
	7	Sözcük öbekleri ve tümce yapılarının temel ilkelerini açıklayabilir; sözdizimsel ilişkileri, kurucu öğeleri ve ağaç diyagramlarını kullanarak dilsel çözümlemeler yapabilir.			

● **Derse Özel Açıklamalar:** (Gerekli materyal, kitap vs) (Dersin alan öğretimini sağlamaya yönelik katkısı)

UE: Uzaktan Eğitim; **YY:** Yüz Yüze Eğitim

Dersin Amaçları: Bu dersin amacı, öğrencilerin dilbilimin temel kavramlarını, kuramsal yaklaşımlarını ve inceleme alanlarını tanımlamalarını sağlamaktır. Ders kapsamında dilin kökeni, gelişimi ve insan yaşamındaki işlevi ile yazının tarihsel gelişim süreci ele alınmakta; insan dilini diğer iletişim sistemlerinden ayıran temel özellikler incelenmektedir. Ayrıca öğrencilerin dilin ses, biçim ve tümce düzeyindeki yapısını bilimsel yöntemlerle analiz edebilmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda fonetik, fonoloji, biçimbilim ve sözdizimi alanlarına ilişkin temel kavramlar, kuramlar ve çözümleme yöntemleri tanıtılmakta; öğrencilerin dilsel verileri inceleme, yorumlama ve değerlendirme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ders sonunda öğrencilerin dilin yapısı ve işleyişine ilişkin temel bilgi ve beceriler kazanarak ileri düzey dilbilim çalışmalarına altyapı oluşturabilecek kuramsal ve analitik yeterliklere sahip olmaları amaçlanmaktadır.

Ders İçeriği: Ders kapsamında dilbilimin temel kavramları ve inceleme alanları ele alınmaktadır. Öncelikle dilin kökenine ilişkin kuramlar, insan dilinin ortaya çıkışı ve gelişimine yönelik farklı yaklaşımlar incelenmekte, ardından yazının tarihsel gelişimi ve farklı yazı sistemleri değerlendirilmektedir. Dersin devamında insan dilini diğer iletişim sistemlerinden ayıran temel özellikler ile hayvan iletişim sistemleri ve insan dili arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ele alınmaktadır. Ayrıca fonetik ve fonoloji alanları kapsamında konuşma seslerinin üretimi, sınıflandırılması ve dil içindeki işlevleri incelenmekte; Uluslararası Fonetik Alfabe (IPA), fonem, allofon ve fonolojik süreçler gibi temel kavramlar açıklanmaktadır. Bunun yanı sıra sözcük yapısı ve sözcük oluşturma süreçleri, morfem türleri, çekim ve türetim ekleri biçimbilim çerçevesinde değerlendirilmektedir. Dersin son bölümünde sözcük öbekleri, tümce yapıları, sözdizimsel ilişkiler, kurucu öğeler, ağaç diyagramları ve dönüşümsel süreçler ele alınarak öğrencilerin dilsel yapıları bilimsel yöntemlerle analiz etme ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Ders; anlatım, soru-cevap, tartışma, uygulamalı dil verisi analizi, problem çözme, bireysel ve grup çalışmaları ile dijital öğrenme araçları destekli etkinlikler kullanılarak yürütülmektedir.

Dersin Öğrenim Çıktılarının Program Çıktıları ile Olan İlişkisi:

0: Desteklenmiyor

1: Kısmen Destekleniyor

2: Tamamen Destekleniyor

1. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında yeterli kuramsal ve uygulamalı bilgi birikimine sahip olur ve bu bilgileri alan çalışmalarında kullanabilir.	2. İngiliz Dili ve Edebiyatının tarihsel gelişim sürecini bilir; edebi ve kültürel metinleri tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlamları içinde analiz edebilir.	3. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanındaki güncel ders kitapları, akademik kaynaklar, uygulama araç-gereçleri ve dijital kaynaklardan yararlanarak ileri düzeyde bilgiye erişebilir, bu bilgiyi yorumlayabilir ve kullanabilir.	4. İngiliz, Amerikan ve Avrupa edebiyatı, kültürü ve tarihi hakkında bilgi sahibi olur; Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma gibi önemli dönemleri edebi ve düşünsel gelişmelerle ilişkilendirerek değerlendirebilir.	5. Edebi metinleri çözümleyebilir; edebi metinlere eleştirel yaklaşabilir ve farklı kuram, yöntem ve çağdaş analiz yaklaşımlarını metin yorumlamasında kullanabilir.	6. İngilizcenin ses bilimi, morfolojik, semantik ve etimolojik özelliklerini bilir; dilsel veriyi bilimsel yöntemlerle analiz edebilir ve yorumlayabilir..
2	0	1	0	0	2
7. İngilizce kelimeleri doğru telaffuz edebilir; İngilizce sözlü ve yazılı metinleri anlayabilir, yorumlayabilir ve	8. İngilizceye ek olarak diğer Avrupa dillerinden birine ilişkin temel bilgiye sahip olur ve çok dilli/kültürlerearası kaynaklardan yararlanabilir.	9. Tarih, edebiyat, sanat tarihi, hukuk, sosyoloji, felsefe ve diğer sosyal bilim alanlarından yararlanarak disiplinlerarası analiz	10. Alanına ilişkin problemleri saptayabilir, tanımlayabilir, yorumlayabilir ve uygun yöntemleri kullanarak çözüm	11. Alan çalışmaları kapsamında veri toplama, arşivleme, metin çözme, yorumlama, analiz etme ve raporlama süreçlerini bilimsel ve etik ilkelere uygun biçimde	12. Alan uygulamaları için gerekli çağdaş araçları, bilişim teknolojilerini, dijital veri tabanlarını ve akademik araştırma kaynaklarını etkin

karşılıklı metin tercümelerinde gerekli dilsel ve kültürel bilgi birikimini kullanabilir.		yapabilir.	önerileri geliştirebilir.	yürütebilir.	biçimde kullanabilir.
2	1	1	2	2	1
13.Bireysel olarak ve ekip çalışmalarında etkin biçimde görev alabilir; akademik ve profesyonel bağlamlarda Türkçe ve İngilizce sözlü-yazılı iletişim kurabilir.	14.Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir. Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir.				
1	1				
Hazırlayan Kişi(ler) ve Hazırlanma Tarihi	Doç. Dr. Seçil TÜMEN AKYILDIZ				